ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

Müdürü meş'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
Tahta Minare, Vodina Sokağı 42
İstanbul – Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΖ'. — ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1942 — ΤΕΥΧΟΣ 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ

Ἡ νὺξ τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ μαρτυρίου παρῆλθεν ἤδη, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, καὶ ῥοδίζει ὁ ὄρθρος τῆς Ἀναστάσεως.

Τὸ σκότος τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως ἐν τῇ ἀντιθέσει αὐτῶν ἀποτελοῦσι τὴν ἁρμονικὴν εἰκόνα τῆς περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου βουλῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἦρε καὶ ἀπεκάθηρεν ὁ Θεὸς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ διὰ τῆς

Ἀναστάσεως παρέσχεν ἡμῖν τὴν βεβαιότητα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Διὸ καὶ μεταδίδουσα ἡ Ἁγία Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία τὸ φαιδρὸν καὶ ἐλπιδοφόρον τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα, καλεῖ πάντας ἡμᾶς ὅπως ἀγαλλιασώμεθα ψυχικῶς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἑορτῇ καὶ πανηγύρει καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

Ἐντεῦθεν καὶ πάλιν χαρμόσυνοι ἀντίλαλοι κωδωνοκρουσιῶν καὶ ᾀσμάτων ὑμνῳδίαι καὶ πάλιν εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος λαμπροφόροι λαμπαδηφορίαι. Χριστὸς Ἀνέστη, καὶ διὰ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ ἐμπλησθήσονται τὰ σύμπαντα εὐφροσύνης.

Τὸ ἐκτυλισσόμενον ὅμως ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος σπαρακτικὸν δρᾶμα τοῦ πολέμου καὶ ἡ σκοτία τῶν θλίψεων καὶ τῶν δυστυχιῶν ἡ καταλαβοῦσα τὸν κόσμον, σκιάζει βεβαίως καὶ τὴν χαρὰν ἡμῶν κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην τῶν πανηγύρεων. Διότι ὅλοι ὁμοῦ καὶ εἷς ἕκαστος ἰδιαιτέρως ἔχομεν καὶ ἀνὰ ἕνα σταυρὸν ἐν τῇ καρδίᾳ, εἶνε δὲ πολλοὶ οἱ σταυροί, τοὺς ὁποίους ἐγείρει καθ' ἡμέραν ὁ πόλεμος. Δι' ὅλον ὅμως τὸν ταλαιπωρούμενον κόσμον, ὅστις ἵσταται κάτωθι τοῦ Σαυροῦ καὶ ἐν ἀγωνίᾳ προσδοκᾷ τὸ φῶς, θὰ ἐξημερώσῃ ἡ ἐπαύριον τοῦ Γολγοθᾶ καὶ θὰ ἀνατείλῃ ὄπισθεν αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἡ πίστις ἡμῶν αὕτη εἶνε καὶ δέον νὰ ὑπάρχῃ ἑδραία, διότι σήμερον ἑορτάζομεν τὴν ἑορτήν, ἥτις ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς τὸ κατ' ἐξοχὴν σύμβολον τῆς νίκης τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ θριάμβου τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκότους. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια».

Ἀλλ' ἐὰν τὴν λύσιν τῆς ἀνθρωπίνης τραγῳδίας ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἐλπίζωμεν καὶ ἀναμένωμεν ἀπὸ τοῦ Δικαιοκρίτου Θεοῦ καὶ Αὐτοῦ τὴν βοήθειαν παρακαλοῦμεν καὶ ἐπικαλούμεθα, ἔχομεν οὐχ ἧττον εἷς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐπὶ μέρους καθῆκον ὥς τε χριστιανοὶ καὶ ὡς μέλη τῆς εὐρυτέρας ἀνθρωπίνης ὁλότητος ὅπως μεριμνῶμεν διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας, ἥτις καὶ πάντοτε ὑπάρχουσα κατέστη νῦν ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων πολλὴ καὶ μεγάλη. Καὶ εἶνε τοῦτο καθῆκον ἡμῶν χριστιανικὸν ἱερὸν ὡς ἐνεργὸς ἀπόδειξις τῆς ζώσης πίστεως ἡμῶν, ἐφ' ὅσον ἡ πίστις ἐκ

τῶν ἔργων γνωρίζεται, καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης δὲ ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν δι᾿ ὅσα ἡ Δεξιὰ Αὐτοῦ ἐν εὐλογίαις παρέχει ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ καθῆκον ἀνθρωπιστικὸν πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἐν ποικίλαις ταλαιπωρίαις καὶ θλίψεσιν εὑρισκομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν. Ἡ εὐκαιρία ἐν τούτῳ πρόκειται ἡμῖν, ἀπόκειται δὲ ἡ ἐκδήλωσις τῇ χριστιανικῇ συνειδήσει καὶ τοῖς φιλαδέλφοις αἰσθήμασιν ἡμῶν.

Ὑπὸ τοιούτων διακατεχόμενοι αἰσθημάτων καὶ διανθοῦντες καὶ ἁγιοποιοῦντες τὴν ζωὴν ἡμῶν δι᾿ ἔργων θεοφιλῶν φιλαλληλίας, ὑπαντήσωμεν ἐν ἐξάρσει πνεύματος καὶ θερμῇ εὐχαριστίᾳ τῶν καρδιῶν ἡμῶν τὴν λαμπροφόρον Ἀνάστασιν τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἐν Αὐτῷ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, Αὐτοῦ ἡ εὐλογία καὶ ἡ χάρις ἐφ᾿ ὑμᾶς καὶ Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ 1942

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΕΜΠΡΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΝ

Ἡ παγκόσμιος συναυλία ποὺ ἐξυμνεῖ ἀκατάπαυστα μὲ ἁρμονικοὺς φθόγγους τὸν Δημιουργὸν τοῦ παντὸς εἶχε παύση πρὸς στιγμήν· οἱ ἄγγελοι, δορυφόροι τοῦ θείου σου μεγαλείου, Ἐσταυρωμένε, ἐμάζευσαν τὰ ἄϋλα πτερά των καὶ σιωπηλοὶ καὶ ἐκστατικοὶ ἔβλεπον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ παράδοξον θέαμα τῆς γῆς. Σιγὴ βαθεῖα ἐβασίλευε παντοῦ. Πυκνὸς πέπλος σκότους ἐσκέπαζε τὸ σύμπαν. Διότι ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν ἔπασχες, σὺ ὁ ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ πλάστης τοῦ τελειοτέρου δημιουργήματος, τοῦ ἀνθρώπου· ἔπασχες διὰ τὸν δυστυχισμένον, τὸν ἁλυσσοδεμένον ἄνθρωπον. Ἕνα μυστηριῶδες δρᾶμα ἐξετυλίσσετο ἐπάνω στὸν Γολγοθᾶν, ποὺ θὰ μένῃ πάντοτε ἄλυτο πρόβλημα δι᾽ ἐκείνους ποὺ δὲν πιστεύουν στὴν θεότητά σου. Οὔτε ὁ θόρυβος τοῦ συνεδρίου ποὺ σὲ ἐδίκαζε, οὔτε αἱ φωναὶ τῶν σταυρωτῶν σου «ἆρον ἆρον σταύρωσον αὐτόν», οὔτε ὁ μηκυθμὸς τῆς γῆς ποὺ τὸν προεκάλεσεν ὁ ὑπερφυσικὸς σεισμός, μηκυθμὸς ποὺ ἦτο ἡ ἀπήχησις τοῦ πόνου ποὺ ἐδοκίμασες ἐπάνω στὸν σταυρόν, ἐτάραξαν τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς σου. Καρφωμένος, ματωμένος, ποτισμένος μὲ ξεῖδι καὶ χολὴν δὲν ξεχνᾷς τὴν ἀποστολήν σου, νὰ ὁδηγήσῃς ὅλους, καὶ αὐτοὺς τοὺς θανασίμους ἐχθρούς σου, εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν δικαιοσύνην, εἰς τὴν ἀγάπην· τὸν μεγαλείτερον πόνον αἰσθάνεσαι ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὰ ἰδανικά σου. Πρὶν νὰ ἐκπνεύσῃς, πρὶν νὰ εἴπῃς τὸ «πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου», ἀφῆκες τὴν θειοτέραν φωνὴν τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀνεξικακίας, "πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τὶ ποιοῦσι". Ἐσταυρωμένε, νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃς ὅλους, πλουσίους, πτωχούς, μεγάλους, μικρούς, γραμματισμένους, ἀγραμμάτους, πιστούς, ἀπίστους, νὰ περικυκλώσωμεν, κατὰ τὴν ἐξόχως ἱερὰν αὐτὴν στιγμήν, γονυκλινεῖς τὸν τίμιον Σταυρόν σου. Ὑποκλίνονται σήμερον ἐμπρός σου ἑκατομμύρια ταλαιπωρουμένων, ἀναπήρων, περιβεβλημένοι τὸν ἀκάνθινον στέφανον ποὺ τοὺς ἔπλεξεν ἡ ἔλλειψις τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλληλεγγύης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τῆς ὑψηλῆς σου ἠθικῆς διδασκαλίας· μὲ αἱματόβρεκτα χέρια προσεγγίζουν τοὺς αἱματωμένους πόδας σου. Δὸς συγγνώμην, Ἐσταυρωμένε, εἰς ὅλους μας καὶ εἰς τοὺς πείσμονας ἀρνητὰς τοῦ θείου μεγαλείου σου. Στεῖλόν μας δύναμιν ἀπὸ τὸν Σταυρόν, δύναμιν ἀντοχῆς καὶ καρτερίας, ὅπως φέροντες καὶ ἡμεῖς τὸν σταυρόν μας, σοῦ προπορευομένου, φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ, ὅπου ἡ ἀπελευθέρωσις, ἡ ἀπολύτρωσις, ἡ ἀνάστασις, ἡ εἰρήνη.

Ἀπρίλιος 1942

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Η ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

4) ΟΡΙΑ, ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Ὅσον καὶ ἂν διατελῇ εἰς ἡμᾶς ἄγνωστος μέχρι σήμερον ἡ ἀπ' ἀρχῆς τῇ ἱ. ἡμῶν μονῇ ἀνήκουσα τοπικὴ ἐν Χάλκῃ ἔκτασις καὶ περιφέρεια καὶ συνεπῶς ἀποβαίνῃ δύσκολος ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῶν ὁρίων καὶ ἐν γένει τῆς ἀκινήτου περιουσίας αὐτῆς, ὅμως λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ μονὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους τὸ μόνον ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μοναστικὸν σκήνωμα (1), φρονοῦμεν ἀδιστάκτως ὅτι ἥ τε ἔκτασις καὶ ἡ περιουσία αὐτῆς ὑπῆρξεν ἀρχικῶς εὐρεῖα καὶ πλουσία. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο δύναται νὰ συμβάλῃ μία βαθυτέρα μελέτη καὶ εὐρυτέρα ἐξήγησις τῶν πρὸς τοὺς πατέρας τῆς ἱ. μονῆς Στουδίτου τῷ 810 καὶ πρὸς τὴν χήραν Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου Θεοδοσίαν μετὰ τὸ 820 ἐπιστολῶν τοῦ ἱ. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Εἰδικώτερον δέ, ὡς πρὸς τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῆς μονῆς, δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ ἡ μελέτη τοῦ κατὰ Μάρτιον 1158 Χρυσοβούλλου Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἐπιβραβεύσαντος καὶ τῇ ἡμετέρᾳ μονῇ δίκαια πολλὰ καὶ ἀναγνωρίσαντος αὐτῇ τὸ ἀδιάσειστον τῆς κατοχῆς καὶ κυριότητος ἐπὶ τῶν ἀκινήτων αὐτῆς. (2)

Δυστυχῶς ἡ μέχρι τῆς ἁλώσεως (1453) καὶ μετ' αὐτὴν ἐπακολουθήσασα κατάστασις δὲν ἀφῆκεν ἀνεπηρέαστον καὶ τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῆς μονῆς περισωθεῖσαν μόλις ἀργότερον χάρις εἰς τὴν μέριμναν, ἣν ἐπεδείξατο καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ δεύτερος ἀνακαινιστὴς αὐτῆς Μητροφάνης ὁ Βυζάντιος. Πράγματι οὗτος τῷ 1552, διενήργησε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐγγραφὴν ἐν τῷ κυβερνητικῷ κτηματολογίῳ πάντων τῶν κτημάτων τῆς μονῆς, τῶν **ἐντὸς** καὶ **ἐκτὸς** τῆς νήσου Χάλκης εὑρισκομένων, ὡς τοῦτο συνάγεται ἐκ τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου σουλτανικοῦ φερμανίου, πατριάρχης δὲ τὸ α' (1565-1572) διατελῶν καθώρισεν ἐπακριβῶς τὰ ὅρια τῶν ἐν Χάλκῃ δύο ἱ. μονῶν, τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὡς ἀναφέρεται κατὰ Ὀκτώβριον 1604 ἐν τῷ κατωτέρῳ ὡσαύτως καταχωρουμένῳ σιγγιλιώδει γράμματι Ραφαὴλ Β'., τοῦ τελευταίου τούτου ἐντειλαμένου αὐστηρῶς ὅπως κατὰ τὸν γενόμενον ὡς

---

1) Ἡ ἐν Χάλκῃ ἱ. Μονὴ τῆς ***Παναγίας Καμαριωτίσσης*** ἀναφέρεται τὸ πρῶτον τῷ 1372 ὑπάρχουσα, ἴσως δὲ καὶ τότε ἱδρυθεῖσα, ἡ δὲ τοῦ ***Ἁγίου Γεωργίου*** εἶνα νεωτέρα. (Ὅρα «***Ὀρθοδοξία***» ΣΤ' σ. 482 καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομπάς).

2) ***Αὐτόθι*** σ. 479.480.525. – ***Migne*** τόμ. 99 σελ. 1621. — Σύνταγμα ἱ. κανόνων ***Ράλλη*** καὶ ***Ποτλῆ*** Β' σ. 598.

ἄνω καθορισμὸν ἑκατέρα τῶν μονῶν «ἔχῃ τοὺς ἰδίους τόπους καὶ φυλάττῃ τὰ σύνορα αὐτῆς καὶ τὰ ὅρια». (3)

Ὁ Ὑψηλάντης γράφων περὶ τοῦ διορισθέντος τῷ 1690 νέου μεγάλου βεζύρου Μουσταφᾶ πασᾶ Κιοπρουλοῦ ἀναφέρει ὅτι οὗτος πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ τότε πολέμου ἐπεβάρυνε τοὺς πάντας διὰ φόρων καὶ συγχρόνως «ἐπιφορτίζει χαράτζια καὶ τοῖς ***μοναχοῖς*** καὶ τὸ ἔγγραφον ὁποῦ ἔδωκεν ὁ Προφήτης των τοῖς Σιναΐταις πρὸς ἄφεσιν τῶν δασμῶν, δι᾿ οὗ ἀπὸ ἁλώσεως μέχρι τοῦδε δὲν ἐπλήρωναν ὅλοι οἱ μοναχοὶ καὶ παπάδες χαράτζι, ἀποκαλεῖ πλαστόν....». (4) Τὴν φορολογίαν ταύτην δὲν διέφυγε καὶ ἡ ἡμετέρα μονή. Ὁ ἡγούμενος αὐτῆς ἱερομόναχος Διονύσιος ἐπληροφόρει κατὰ Φεβρουάριον 1691 τὰ ἑξῆς σχετικά: «αἱ τοῦ καιροῦ ἀνωμαλίαι καὶ τὰ ἄπειρα βάρη τῶν ἐπικρατούντων...., ***μάλιστα τὰ νῦν νέα φορτία καὶ κεφαλοχαράτζια καὶ ἡ νέα βοήθεια, ἅτινα ἐρρίφθησαν εἰς τὰ πτωχὰ μοναστήρια,*** ἐκλόνισαν ἡμᾶς καὶ ἐβύθισαν ψυχικῶς τε καὶ σωματικῶς καὶ ***ἐχρεώθημεν ὑπὲρ τιμὴν τῶν τῆς μονῆς πραγμάτων*** καὶ πολλοὶ τῶν πατέρων ἔφυγον καὶ οἱ ἐναπολειφθέντες οὐ μόνον τῆς ἐφημέρου τροφῆς ὑστερούμεθα ἀλλὰ πάνδεινα..... ὑποφέρομεν». Συνάγεται ἐντεῦθεν ὅτι ἐκ μιᾶς τοιαύτης οἰκονομικῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν ἐν τῷ κράτει ἱ. μονῶν δὲν παρέμεινεν ἄθικτος καὶ ἡ κτηματικὴ περιουσία τῆς ἡμετέρας μονῆς εἰς βαθμὸν μάλιστα τοιοῦτον, ὥστε νὰ συνεχίζηται ἐπὶ μακρὸν ἡ ἐκ τοῦ μέτρου τούτου προελθοῦσα κακοδαιμονία αὐτῆς καὶ νῦν μὲν διὰ χρέη νὰ κλείηται, νῦν δὲ δι᾿ ἀποσβέσεις αὐτῶν ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ν᾿ ἀνοίγηται τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος (1766) καὶ νὰ προλαμβάνηται "ὁ ἐπαπειλούμενος κίνδυνος τοῦ κρημνισμοῦ τῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐκκλησίας" (1767). (5)

Εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην κατάστασιν ἔθηκε προσωρινῶς τέρμα ὁ ἡγούμενος ἱερομόναχος Σαμουήλ, εἰς ὃν ὠφείλετο καὶ ἡ πρόσκτησις ἀξιολόγου κτήματος κατὰ τὸ Κουρὶ τῆς ἐπαρχίας Νικομηδείας. Ἀλλ᾿ ἡ ἔξωσις τοῦ ἡγουμένου ἀπὸ μέρους τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, προβάντων καὶ εἰς τὴν δυσαναλόγως πρὸς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πώλησιν τοῦ ὡς ἄνω κτήματος, ἐπανέφερε καὶ αὖθις τὸ μοναστήριον εἰς τὴν προηγουμένην οἰκονομικὴν ἐξάρθρωσιν, ὑποστὰν ζημίας καὶ ἀτυχίας πολλὰς ὑπὸ τὴν διοίκησιν διαφόρων προσώπων. «Κτήμασι γὰρ καὶ ἀφιερώμασι κινητοῖς καὶ ἀκι-

---

3) ***Νομικὴ Συναγωγὴ*** Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, χειρόγραφον, τοῦ ἐν Κ. Π. Ἁγιοταφ. Μετοχίου φ. 217β-218α. — ***Μ. Πρωτ. Ἀθηναγ.*** ὡς ἀλλαχοῦ σ. 80. — ***Κ. Ν. Σάθα*** Μεσαιων. βιβλ. τόμ. Γ΄. Βενετία 1872 σ. 553.

4) ***Ἀθ. Ὑψηλάντου*** τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν. ΚΠ. 1870 σ. 202.

5) ***Α. Π. Κεραμέως*** διάφορα ἑλλην. Γράμματα. Πετρούπολις 1907. — ***Ἀθηναγ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 83.92. — ***Κώδ.*** Πατρ. Ἀρχειοφ. ΥΟΓ΄ σ. 78.

νήτοις συνεκροτεῖτο (τὸ μοναστήριον) καὶ οὐ μόνον χρέους ἀνώτερον ἀλλὰ καὶ πρὸς αὔξησιν τῶν προσόδων αὐτοῦ ἱκανὸν ἦν· ἡ δὲ συνεχής, παλίντροπος διαλλαγὴ καὶ παρείσφρησις νῦν μὲν τῶν κέρδους ἀφορμὴν τιθεμένων τὰ ἱερὰ καὶ ὡς ἕρμαιον αὐτὰ ἡγουμένων, νῦν δὲ τῶν φιλαδίκῳ πάθει καὶ ἰδιορρυθμίᾳ κεκρατημένων, ὅσα μὲν αὐτῷ λόγου ἄξια καὶ ἱκανὰ ἐπὶ χορηγίᾳ ἐτησίων προσόδων γενναίων, τούτων ἃ μὲν ἀφείλετο, ἃ δὲ ἀντικατηλλάξατο καὶ μετέβαλε, μήτε ἀνάγκης τινὸς προκειμένης μήτε ὠφελείας ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ μεταβολῆς γενομένης, ὅσα δὲ κινητὰ καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ἥκοντα, ταῦτα πάντα σχεδὸν ἱεροσύλων χειρῶν κατέστησαν διαρπάγματα....» Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ὄχι μόνον «οὐδεμία ὕφεσις τοῦ πρὸ χρόνων αὐτῷ ἐπιτεθέντος χρέους (ἐπῆλθε), ἀλλά.... περιελθὸν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν δαψιλῆ βασιλικὸν ζαρπχανὲν καὶ ἤδη ἀνενδότῳ ἀπαιτούμενον βίᾳ προάγεται εἰς εἴκοσι χιλιάδας γρόσια».

Ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία ἔχουσα ὑπ' ὄψει «τὴν οὕτως ἀθλίαν ἔχουσαν καὶ εἰς ἐρήμωσιν παντελῆ ρύδην φερομένην κατάστασιν τοῦ ἱεροῦ μονυδρίου καὶ τῶν κατ' αὐτὸ» διετύπωσε θερμὴν παράκλησιν τῷ πατριάρχῃ Χρυσάνθῳ Α΄. "ὅπως καταβάλλων ἐξ ἰδίων αὐτοῦ τὰς εἰρημένας εἴκοσι χιλιάδας γρόσια..... γένηται ἐγκρατὴς καὶ μετὰ πάσης πληρεξουσιότητος κύριος τοῦ μονυδρίου τούτου καὶ πάντων τῶν συγκροτούντων αὐτὸ κτημάτων τε καὶ πραγμάτων....„. Ὁ πατριάρχης ἀποδεχθεὶς "κατεμέτρησεν ἐπὶ λεπτοῦ εἰς χεῖρας τῶν τιμιωτάτων τοῦ Κοινοῦ ἐπιτρόπων τὰ τῆς διατιμήσεως εἰρημένα εἴκοσι χιλιάδας γρόσια ἐξαγοράσας τὸ διαληφθὲν μονύδριον ὁλοτελῶς.... καὶ ἑπομένως ἀπήλλακται τὸ Κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βάρους....„, καὶ ἐγένετο οὕτως ὁ πατριάρχης κύριος τοῦ μοναστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος "μετὰ πάντων τῶν αὐτόθι καὶ ἀλλαχοῦ τε κειμένων κτημάτων αὐτοῦ καὶ πραγμάτων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων, οἰκοδομῶν, τόπων τε καὶ γαιῶν, ἀμπελώνων, κήπων, ἀγρῶν, βουνῶν, μετοχίων, ἐργαστηρίων καὶ ἄλλων παντοδαπῶν, ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἐκτὸς σωζομένων„, ἔχων πᾶσαν πληρεξουσιότητα ".... ἐνοικίοις τε ἐκδιδόναι καὶ ἐμφυτεύσεσι καὶ πάκτοις καὶ ἐπαλλαγαῖς ἐπ' ὠφελείᾳ... διορίζειν ἡγουμένους ἐν αὐτῷ καὶ οἰκονόμους ἐπὶ τοῖς κτήμασιν αὐτοῦ...„.

Τοῦ πατριάρχου Χρυσάνθου ἀνταλλάξαντος μετ' οὐ πολύ, ὡς εἴδομεν, τὸ μοναστήριον τοῦτο διὰ τοῦ ἐν Πριγκήπῳ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, διωρίσθη ἡγούμενος ὁ ἱερομόναχος Ἰάκωβος (Δεκέμβριος 1826) ἔχων τὴν διοίκησιν καὶ οἰκονομίαν αὐτοῦ καὶ τῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ἀγρῶν δηλ. ἀμπελώνων, ἐλαιώνων καὶ ἄλλων„, καὶ μετὰ τριετίαν (Ὀκτώβριος 1829) ἀνεγνωρίσθη ὁ Ἄρχων Χατμάνος Στέφανος Βογορίδης ἐπιστάτης καὶ διοικητὴς καὶ οἰκονόμος τοῦ μοναστηρίου μετὰ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (1)

Μεγαλομάρτυς Γεώργιε, εὑρισκόμενος σήμερον εἰς τὸν ἐπ᾽ ὀνόματί σου τιμώμενον σεπτὸν τοῦτον πατριαρχικὸν ναόν, ὅπου τὸ κέντρον τῆς ὀρθοδοξίας ἀπὸ 342 ἐτῶν καὶ ὅπου ἀρκετοὶ πατριάρχαι σὲ ἐμιμήθησαν κατὰ τὴν ἁγιότητα καὶ τὴν μαρτυρικὴν καρτερίαν, ἐπικαλοῦμαι κατὰ τὴν ἐξόχως ἱερὰν αὐτὴν στιγμήν, τὰς πρεσβείας σου πρὸς τὸν Κύριον, ὑπὲρ οὗ καὶ τὸ τίμιόν σου ἔχυσας αἷμα. Ἡγήθητι τοῦ χοροῦ τῶν μαρτύρων καὶ τῶν πατριαρχῶν· ἡγιασμέναι ψυχαί, ἐμπνευσμέναι καὶ ἐμπνέουσαι διάνοιαι, κινήσατε μὲ τὰς ἰσχυρὰς πρὸς τὸν Κύριον δεήσεις σας, τὴν ἀσθενῆ μου γλῶσσαν ὅπως ψελλίσῃ ὀλίγους ἀτελεῖς φθόγγους διὰ τὴν ἀγγελικὴν συναυλίαν τῆς ὁποίας ἀντικείμενον εἶναι τὰ μαρτύρια καὶ οἱ στέφανοι, ἡ ζωὴ καὶ ὁ ἔνδοξος θάνατος τοῦ σήμερον ἑορταζομένου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Ὁσονδήποτε ἁμαρτωλοὶ καὶ ἂν ἤμεθα,, ὁσονδήποτε καὶ ἂν μᾶς πιέζῃ τὸ βάρος τῶν ἐλαττωμάτων μας, ἂς ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Ποιητὴν τοῦ παντὸς νοερὰ πτερά. Ἐφωδιασμένοι μὲ αὐτὰ στρεφόμεθα πρὸς τὸ παρελθόν, εἰσερχόμεθα ὅλοι μαζὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Μονῆς τῶν Μαγγάνων ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Σαράϊ Μπουρνού· ἐκεῖ, κατὰ ἀξιοπίστους ἱστορικὰς μαρτυρίας, ἐτελεῖτο τὴν 23ην Ἀπριλίου

1) Ὁ λόγος αὐτὸς ἐξεφωνήθη τῇ 23ῃ Ἀπριλίου 1942 ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, συλλειτουργούντων τῶν μητροπολιτῶν Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου καὶ Λαοδικείας κ. Δωροθέου.

πάντων τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, (ἀγρῶν δηλονότι καὶ ἀμπελώνων), ἐλαιώνων καὶ ἄλλων, ἐν καταστίχῳ ἀκριβῶς καταγεγραμμένων. (6) Ἐπηκολούθησε τῷ 1844 ἡ μετατροπὴ τῆς ἀνακαινισθείσης ἱ. μονῆς ἐπὶ Γερμανοῦ Δ΄. εἰς Θεολογικὴν Σχολήν, τὴν ἐφορείαν καὶ ἐποπτείαν τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν ἰδιαιτέρα ἐκ συνοδικῶν ἐπιτροπή, εἰς ἣν καὶ ἀνετέθη ὡσαύτως σὺν ἄλλοις καὶ ἡ διαχείρισις τῆς ἀκινήτου κτηματικῆς περιουσίας τῆς ἱ. μονῆς. Ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Πατριαρχείων.

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

6) *Κώδ.* Π. Ἀχρ. ΧΜ σ. 184.214.335. — *Ἀθηναγ.* σ. 103 ἑξ. 112 ἑξ. 115 ἑξ.

ἡ σύναξις τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Λειτουργεῖ ἢ χοροστατεῖ ὁ μεγαλοπρεπὴς οἰκουμενικὸς πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος παρόντος καὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μονῆς, τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου. Ὁ διάκονος διαβάζει ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος μὲ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν τὰς περικοπὰς τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς· "εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσι... εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσι... εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν„. Τὰ λόγια αὐτὰ ἀντηχοῦν καὶ εἰς τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν ναόν, ὅπου τὰ νέφη τῶν μαρτύρων καὶ αἱ στρατιαὶ τῶν ἀγγέλων καταβαίνουν διὰ νὰ συνεορτάσουν μαζί μας. Οἱ δύο ἀρχάγγελοι κρατοῦν ἀπὸ ἕνα στεφάνι· καὶ τὰ δύο ἀνήκουν εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Γεώργιον. Τὸ ἕνα πλεγμένο μὲ ἀκάνθας· κάθε ἄκανθα ἀντιπροσωπεύει καὶ ἕνα εἶδος βασάνου, μαρτυρίου τοῦ ἁγίου· ἡ μία π. χ. ἀναπαριστάνει τὴν καιομένην ἄσβεστον ὅπου ἐρρίφθη ὁ γενναῖος Γεώργιος· ἡ ἄλλη τοὺς πεπυρακτωμένους ἥλους, μὲ τοὺς ὁποίους ἐδείχθη μιμητὴς τοῦ πάθους τοῦ μεγάλου Ἐσταυρωμένου, ἡ ἑτέρα τὸ ξίφος μὲ τὸ ὁποῖον ὁ δήμιος ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου κ. ο. κ. Τὸ στεφάνι αὐτὸ τῶν ἀκανθῶν εἶναι σφιγκτὰ δεμένο μὲ τὸν κόμπον τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς καρτερίας. Ἐπάνω στὸ ἀκανθῶδες αὐτὸ μαρτυρικὸ στεφάνι ἀναγινώσκομεν τὰ λόγια τῆς Γραφῆς. "Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος„. "Διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν„. "Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ ***σκιᾶς θανάτου***, οὐ φοβηθήσομαι, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ· ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου αὗται μὲ παρεκάλεσαν„. Διὰ τί ἐγράφησαν αὐτά; ὁ βίος του καὶ ὁ θάνατός του θὰ ἀπαντήσουν εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτό.

Προῆλθεν ἀπὸ τὴν εὔανδρον Καππαδοκίαν, ὅπου εἶδον τὸ φῶς μεγάλοι φωστῆρες τῆς τρισηλίου Θεότητος, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἀδελφὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου· ἀπὸ τὴν χώραν ἐκείνην ἡ ὁποία ἔδωκε τοὺς καλλιτέρους πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς ἄνδρας εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος. Ἀριστοκράτης κατὰ τὴν καταγωγήν· περισσότερον ἀριστοκράτης κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὰ αἰσθήματα, ἔφθασεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ κόμητος καὶ τοῦ στρατηλάτου. Ἦτο ἄριστος στρατιώτης, καθὼς ὅλοι οἱ γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ ἐπιταχθὲν εἰς αὐτοὺς καθῆκον. Ἦλθεν ἡ στιγμὴ τῆς ἐσωτερικῆς πάλης· ὁ ἀνώτερος στρατιωτικὸς ἄρχων ἀπήτησεν ἀπὸ τὸν Γεώργιον νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Τότε ὁ Γεώργιος "μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος, κατὰ τὸν Μωϋσέα, τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν, τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ„ ἔλαβε τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν τῆς αὐτοθυσίας ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου. Προτιμᾷ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπου-

ρανίου βασιλέως· ἐπαναλαμβάνεται ὁ διάλογος τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πιλάτον. "ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν„. "Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς„. "Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή„. Ὁ συνδυασμὸς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἔκαμεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα. Ἐρρίφθη ὁ κύβος· «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» εἶπον οἱ ἀπόστολοι. Κατέθηκε τὸ ξίφος τοῦ στρατηλάτου καὶ ἔμεινεν ἁπλοῦς στρατιώτης τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως. Μόλις πῆρε τὸ ξίφος ὁ δήμιος, ἤρχισε χαμηλὰ νὰ ψάλλῃ ὁ Γεώργιος ὅ,τι ἔψαλλον ὅλοι οἱ μάρτυρες· "τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ ***μάχαιρα;***„ Αὐτὴ ἡ τοῦ συμπεριφορά, τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου πρὸς τοὺς διώκτας του, πρὸς τοὺς βασανιστάς του. Τεθωρακισμένοι οἱ μάρτυρες μὲ τὴν πίστιν, μὲ τὴν γενναιότητα, μὲ τὴν καρτερίαν ἐθριάμβευον κατὰ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ἐνίκων ἐναντίον ὅλων τῶν ἐμποδίων. Αὐτοὶ ἀπέδειξαν ἔργῳ ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἔχουν διάφορον ἀντίληψιν περὶ δόξης καὶ ἀδοξίας, ἄλλην ἔννοιαν περὶ πλούτου καὶ πενίας, περὶ χαρᾶς καὶ θλίψεως περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Παράδοξοι θρίαμβοι!! Τὸ ἀφθόνως χυνόμενον αἷμα τῶν μαρτύρων δὲν ἐγίνετο ἀντικείμενον φόβου καὶ τρόμου καὶ ἀποτροπιασμοῦ καὶ ἀρνήσεως τῆς πίστεως· ὄχι· τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, καθὼς ἀναφέρουν σοβαροὶ σύγχρονοι συγγραφεῖς, ἐχρησίμευεν ὡς σπόρος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφύτρωνον νέοι μάρτυρες. Ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ μέγας πατριάρχης τῆς «θεοφιλοῦς ταύτης πόλεως», ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, 75 ἔτη μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐκήρυττεν ἐδῶ. "τίς εἶδε, τίς ἤκουσε φόνον ***στέφανον*** φέροντα, σφαγὴν νίκην ἐργαζομένην καὶ τοσούτῳ τὸ στρατόπεδον λαμπρότερον γινόμενον, ὅσῳ πλείους οἱ σφαττόμενοι παρὰ τῶν πολεμίων ἐδείκνυντο;„

Διὰ ποῖον ***στέφανον*** ὁμιλεῖ ὁ Χρυσόστομος; Διὰ τὸ στεφάνι ποὺ κρατοῦσεν ὁ ἄλλος ἀρχάγγελος, καθὼς εἶπον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου. Εἶναι τὸ στεφάνι τὸ πλεγμένο μὲ τὰ εὐώδη καὶ ἄϋλα ἄνθη τῶν ἀρετῶν. Τὸ ἕνα ἄνθος παριστάνει τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ μεγαλομάρτυρος εἰς τὸν Χριστόν, τὸ ἄλλο εἰκονίζει τὴν χρηστότητα καὶ τὴν πραότητα, τὸ ἕτερον τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, τὸ ἄλλο τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην κ. ο. κ. Τὸ στεφάνι αὐτὸ εἶναι σφιγκτὰ δεμένο μὲ τὸν κόμβον τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, τῆς πίστεως ποὺ μεταθέτει καὶ αὐτὰ τὰ βουνά. Κρατῶν τὸ στεφάνι αὐτὸ κάθε ἀθλητὴς τῆς πίστεως ἀναβαίνει τὸν ἀνηφορικὸν Γολγοθᾶν· ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τὸ ἀνταλλάσσει μὲ τὸ στεφάνι ἐκεῖνο τῆς δόξης διὰ τὸ ὁποῖον ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν προέφερε τὰ ἑξῆς ἀξιομνημόνευτα λόγια· "τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα, νῦν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς ***δικαιοσύνης στέφανος***!!

Καθὼς ὁ Χριστὸς καὶ ὁ μάρτυς Γεώργιος εἰς τοὺς ἐμπαιγμούς, τὰς ὕβρεις, τὰ κτυπήματα τῶν διωκτῶν του ἀπήντα μὲ τὰς φράσεις τῆς ἀνωτέρας τῆς θείας συγγνώμης. "Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής, καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστής„, ἀνεδείχθη ἐξόχως μεγάλη ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ φυσιογνωμία, ἐπιβληθεῖσα εἰς ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς οἱασδήποτε δογματικῆς ἀποχρώσεως. Ἔστησε βωμὸν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν χριστιανῶν, βωμόν, τὸν ὁποῖον θὰ σέβεται πάντοτε καὶ αὐτὸς ὁ πανδαμάτωρ χρόνος. Εἶναι ὁ ἥρως ποὺ συνεδύασε τὰ ἔξοχα ἀνθρωπιστικὰ προσόντα μὲ τὰς μεγαλυτέρας χριστιανικὰς ἀρετάς. Εἶναι ὁ "μουσικὸς„ τοῦ Πλάτωνος, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπερφυῶς χαίρει ὁ ὑψιπέτης Ἕλλην ποιητὴς καί φιλόσοφος "θεώμενος τόν τε λέγοντα καὶ τὰ λεγόμενα ὅτι ἀλλήλοις ἁρμόττοντά ἐστι„.

Εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα αὐτὸν ἐφαρμόζονται τὰ λόγια τοῦ Μ. Βασιλείου "τὸ θεῖον τοῦτο διδασκαλεῖον (ἡ ἐκκλησία), νόμον ἐγκωμίων οὐκ οἶδεν ἀλλ᾽ ἀντ᾽ ἐγκωμίων τὴν μαρτυρίαν τῶν πεπραγμένων λογίζεται„. Τὰ πεπραγμένα αὐτὰ διὰ τὸν Γεώργιον εἶναι ὁ βίος, τὰ ἔργα, τὰ μαρτύρια, ὁ ἔνδοξος θάνατος. Προσεπάθει νὰ στολίσῃ τὸ μέρος τῆς ἐσωτερικῆς του ὑπάρξεως, διὰ τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Χριστός, "τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ;„ Εἰργάσθη, ἐθυσιάσθη διὰ τὴν "ἀγαθὴν μερίδα„, τὸ ρῆμα Κυρίου τὸ μένον εἰς τὸν αἰῶνα· «πᾶσα σάρξ, ὡς χόρτος, πᾶσα δὲ δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ὁ χόρτος ἐξηράνθη καί τὸ ἄνθος ἐξέπεσε, τὸ ***δὲ ρῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα„***, εἶπεν ὁ Ἡσαΐας.

Διαμένεις λοιπόν, μεγαλομάρτυς Γεώργιε, ὁ αἰώνιος μεσίτης τῶν ἐπὶ γῆς χριστιανῶν ἀδελφῶν σου. Ὡς στρατιωτικὸς ἐγνώρισας τὰς δυστυχίας, τὰ δεινὰ τῶν πολέμων· ἡ ψυχή σου τώρα βλέπει πόσον μεγαλύτερα εἶναι τὰ δεινὰ τοῦ σημερινοῦ φρικτοῦ πολέμου· σὲ παρακαλοῦν θερμῶς καὶ ἰδιαιτέρως αἱ ἀτελείωτοι σειραὶ τῶν «ἀσθενῶν, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν„ τοῦ σημερινοῦ πολέμου, αἱ λυσίκομοι μητέρες ποὺ ἔχασαν ἀπὸ τὰς ὀβίδας ἢ ἀπὸ τὴν πεῖναν τὰ βρέφη των καὶ θρηνοῦν ἐπαναλαμβάνουσαι τὸ τοῦ Ἱερεμίου «φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί„, σὲ παρακαλοῦν, ὕψωσε τὰ ἡγιασμένα μαρτυρικά σου χέρια καὶ παρακάλεσον τὸν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης νὰ ἐξαποστείλῃ τὴν εἰρήνην. "Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν„ βοήσωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Ἡσαΐου.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΕΠΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ ΕΠΗ ΙΗ′ ΙΘ′ Κ′ ΚΑ′ ΚΒ′

Τὸ ΙΗ′ ἠθικὸν ἔπος περὶ ζωῆς ἀνθρωπίνης. — Ἐννεάστιχον κομψοτέχνημα τὸ ΙΘ′ ἔπος. — Τὸ Κ′ περὶ πόθου καὶ τὸ ΚΑ′ τετράστιχον. — ΚΒ′ πεντάστιχον καὶ ΚΓ′ ἑξάστιχον περὶ φίλων τῶν μὴ καλῶν. — Φυσικαὶ καὶ ἀφύσικοι δυστυχίαι. — Αἱ πικραὶ ἀναμνήσεις τοῦ ποιητοῦ. — Ὁ ἰδεολόγος πρὸ τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος. — Δέκα χαρακτηριστικοὶ στίχοι. — Στίχοι ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντος. — Ἀφελεῖς ὁμολογίαι καὶ εὐγενὴς ἐκδίκησις

— Χῶμα, σκόνη καὶ πηλὸς ἡ ζωή μας! Αἱ καταιγίδες τῶν πονηρῶν πνευμάτων ὑψώνουν πρὸς τὰ ὕψη νόθου δόξης τὸν πολύστροφον βίον μας, ὅπως ὁ βίαιος ἄνεμος συστρέφει σηκώνει καὶ καταρρίπτει τὴν σκόνην. Ὁ ἄνθρωπος—χοῦς πίπτει πρὸς τὰ κάτω ἐφόσον μένει χῶμα ἄνευ πνεύματος. Ἄλλοτε πάλιν ὁ ἄνθρωπος — χοῦς πνευματωθεὶς θείᾳ εἰκόνι — ἐκβοᾷ τὰς ἐπιγείους τραγῳδίας καὶ κλαίει τὸν ἀξιοδάκρυτον βίον, τὸν φαινομενικῶς γελῶντα...

Τοσοῦτον εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ δεκαεξαστίχου δεκάτου ὀγδόου ἠθικοῦ ποιήματος περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ παρομοιασθῇ πρὸς πελώριον ἐπιφώνημα καὶ εἶναι κατάλληλος ἐπίλογος μετὰ τὴν διεκτραγώδησιν τοῦ τραγικοῦ περιεχομένου τῆς ζωῆς μας εἰς τὰ προηγούμενα ΙΔ′ ΙΕ′ ΙΣΤ′ καὶ ΙΖ′ ἔπη. Ὁ ποιητὴς ὡσὰν κουρασμένος καὶ ἀπηλπισμένος ἀφῆκεν ἐν τέλει δεκαεξάστιχον στεναγμὸν ποιητικῆς ἐμπνεύσεως ἀνάμικτον μὲ σκέψιν καὶ εἰρωνείαν χολῇ μεμιγμένην. Καὶ ἕπεται τὸ δέκατον ἔνατον ποίημα, ἐννεάστιχον κομψοτέχνημα σύντομον — ὅπως καὶ τὰ ἀκολουθοῦντα Κ′ ΚΑ′ ΚΒ′ καὶ τὸ ΚΓ′ — σχόλιον τρόπον τινὰ καὶ ἐπανάληψις τῶν στίχων 25-29 τοῦ δεκάτου ἕκτου ἔπους. Ὁμοιάζει λογοπαίγνιον, ὑπενθυμίζει δὲ τὸ σόφισμα τοῦ Ζήνωνος καθ᾿ ὅ, βέλος κινούμενον ἠρεμεῖ.

— Ὁ μικρὸς καὶ πολύτροπος αὐτὸς βίος εἶναι τροχὸς ἀσταθῶς πεπηγμένος. Κινεῖται πρὸς τὰ ἄνω, περισπᾶται πρὸς τὰ κάτω. Δὲν στέκεται ἂν καὶ φαίνεται πεπηγμένος. Φεύγων κρατεῖται καὶ κρατούμενος φεύγει. Κάμνει πηδήματα καὶ νὰ φύγῃ δὲν κατορθώνει Ἕλκει τὴν στάσιν διὰ τῆς κινήσεως, καθέλκει τὴν κίνησιν διὰ τῆς στάσεως! Οὕτως ὥστε

διαγράφεται ἡ μηδαμινότης τοῦ βίου, ποὺ ὁμοιάζει καπνὸν ἢ ὄνειρον ἢ ἄνθος χλόης! (Περὶ αὐτῆς ΙΘ΄).

Τὴν δυστυχίαν τῆς ζωῆς δημιουργοῦν οἱ πολλοὶ καὶ διάφοροι πόθοι τοῦ ἀνθρώπου, οἱ ἀνεκπλήρωτοι ἢ οἱ ἐκπληρούμενοι διὰ νὰ ἐπιφέρουν ὡς φυσικὴν συνέπειαν δεινὰ χειρότερα. Δι' αὐτὸ

Δεινὸν πόθος πᾶς. Ἂν δὲ καὶ φιλουμένου
διπλοῦν τὸ δεινόν. Εἰ δὲ καὶ κόρης νέας
τριπλοῦν τὸ κέντρον. Εἰ δὲ καὶ κάλλους γέμων
πλεῖον τὸ κακόν. Εἰ δὲ πρὸς γάμον φέρει
πῦρ ἔνδον αὐτὴν βόσκεται τὴν καρδίαν!
(Περὶ πόθου, Κ΄ ἠθικὸν ἔπος)

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπώλεια ἀγαπητῶν προσώπων οὐκ ὀλίγον συντελεῖ εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἀνθρώπου. Πικρὸν τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου δηλητηριάζει συχνὰ τὴν ζωήν μας. Ὁ θάνατος ἁρπάζει τὸ τέκνον μας, τὸν ἄριστον φίλον μας, δὲν φείδεται νέου νυμφίου. Τὰ λυπηρὰ αὐτὰ ἀτυχήματα ψάλλει τὸ ΚΑ΄ ἠθικὸν τετράστιχον ἔπος, οὗτινος ὁ 4ος στίχος ὑπενθυμίζει τὸν ὁμηρικόν: Τέτλαθι δὴ κραδίη καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Πικρὸν τάφος πᾶς. Ἂν δὲ καὶ τέκνου τάφος
διπλοῦν τὸ κακόν. Εἰ δ' ἀρισταίου πάλιν
ἡ συμφορὰ πῦρ. Εἰ δὲ νυμφίου νέου
ἡ καρδία ράγηθι τῶν γεννητόρων.

Τὰ ἀπὸ τῆς φύσεως δεινὰ εἶναι μέχρι τινὸς ὑποφερτά, διότι εἶναι κοινὰ εἰς ὅλους τοὺς θνητούς. Ἐπίσης εὐεξήγητον καὶ ἀνεκτὸν εἶναι νὰ ὑποφέρῃ τις διωκόμενος καὶ κακοποιούμενος ὑπὸ ἐχθρῶν δεδηλωμένων. Ἀλλὰ ἡ ζωή μας συχνὰ δηλητηριάζεται ἀπὸ δεινά, πρόξενοι τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἐχθροὶ ἀλλὰ φίλοι — δῆθεν φίλοι — ἢ ἀδελφοὶ ἐν πίστει ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν περιμένει κανεὶς κακόν, ἄνθρωποι γεννήματα ἐχιδνῶν ὅμοιοι μὲ ὄφεις, λαθραίως δάκνοντες.

Μᾶς κακοποιοῦν — λέγει γράφων ἐξ ἰδίας πείρας ὁ Γρηγόριος — Θεοῦ παραστάται οἱ ὁποῖοι.... Ποῦ λοιπὸν νὰ καταφύγῃ τις εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν καὶ πῶς νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν κακοποιὸν διάθεσιν; ἐρωτᾷ ἡ μοῦσα τοῦ Ναζιανζοῦ ποιητοῦ.

Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ἂν δὲ καὶ φίλων ὕπο
ὡς χεῖρον! Ἂν δὲ καὶ λαθραίοις δήγμασι
τοῦτ' οὐ φορητόν. Ἂν δὲ καὶ πιστῶν ὕπο
ἐπίσχες. Ἂν δὲ καὶ Θεοῦ παραστατῶν....
Πῆ τις τράπηται; πῶς φύγῃ κακῶν φοράν;
(Περὶ φίλων τῶν μὴ καλῶν ΚΒ΄ ἠθικὸν ποίημα)

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς δὲν ἠμποροῦσε εὐλόγως καὶ εὐκόλως νὰ λησμονήσῃ τὰ ἐναντίον του ἐκτοξευθέντα βέλη τοῦ φθόνου. Ἁγνὸς αὐτὸς ἰδεολόγος ὀνειροπολῶν τὴν ἠθικὴν ἐξάγνισιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὑπέφερεν ἐξαιρετικὰ ὅταν ἀναμιχθεὶς εἰς τὸ ἐνεργὸν στάδιον δὲν εἶδε τὰ πράγματα οἷα ἐξ ἀπειρίας τὰ ἐφαντάζετο. Εἶδε τὴν νέαν Κιβωτὸν πλέουσαν ἐν τρικυμιώδει πελάγει, ἐν καιρῷ νυκτὸς κλυδωνιζομένην, τοὺς δὲ ἐπιβαίνοντας — ἐπιβάτας καὶ πλήρωμα — διαπληκτιζομένους τυφλῶς ἐν τῷ σκότει! Ἔγραφεν ἐπειδὴ ᾐσθάνετο πόνον, ἐπειδὴ εἶχεν ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον παραδόξως ἔτρεφον ἀντὶ νὰ ἐλαττώσουν αἱ ἀτομικαὶ καὶ γενικαὶ ἀντιξοότητες. Καὶ ὅπως ἔγραφε πρὸς τὸν ῥήτορα Εὐδόξιον, διαζωγραφῶν εἰς σύντομον ἐπιστολὴν τὰ κατ' αὐτόν: «Ἔρρει τὰ καλά, γυμνὰ τὰ κακά, ὁ πλοῦς ἐν νυκτί, πυρσὸς οὐδαμοῦ, Χριστὸς καθεύδει!» Εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Χριστοῦ παραπέμπει τοὺς καλοὺς ἐκείνους θυοπόλους (ἴδε 6ον στίχον τοῦ ΚΓ′ ἑξαστίχου ἠθικοῦ ἔπους δημοσιευθέντος ἐν τῇ «Ὀρθοδοξίᾳ» Δεκεμβρίου 1941 σελ. 298) σχετικῶς πρὸς τοὺς ὁποίους πεζῇ τε καὶ ἐμμέτρως οὐκ ὀλίγα χαρακτηριστικὰ τῆς παρρησίας τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἔχομεν. Ἔχουν δὲ ταῦτα καὶ ἱστορικὴν χρησιμότητα ὡς διαφωτίζοντα περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ ἔμενον ἄγνωστα. Ὡς δεῖγμα ἀξιοσημείωτον, ἐπιτραπήτω νὰ παραθέσω, στίχους τινὰς ἐκ τοῦ ΙΖ′ ἔπους ἐκ τῶν εἰς ἑαυτόν, οὗτινος ἕπεται χαρακτηριστικὸν τὸ ΙΗ′ ἱστορικὸν ἔπος ἐπιγραφόμενον Πρὸς τοὺς φθονοῦντας. Οἱ στίχοι αὐτοὶ λέγουν πολλὰ δι' ὀλίγων. Ἡ ἐν αὐτοῖς δόσις δεδικαιολογημένου ἐγωϊσμοῦ βεβαίως δὲν εἶναι μικρά, ἀλλὰ λέγουν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ καθ' ἣν ἐγράφησαν ἐποχὴ ὑποχρεώνει τοὺς αὐστηροὺς κριτὰς τοῦ ποιητοῦ νὰ εἶναι ἐπιεικέστεροι.

Οὐδέ τι που συνόδοισιν ὁμόθρονος ἔσσομ' ἔγωγε
χηνῶν ἢ γεράνων ἄκριτα μαρναμένων (1)
ἔνθ' ἔρις ἔνθα μόθος τε καὶ αἴσχεα κρυπτὰ πάροιθε
εἰς ἕνα δυσμενέων χῶρον ἀγειρόμενα.
Τῶν δε γὰρ εἵνεκ' ἔγωγε μέσος χθαμαλοῖσι κάθημαι
ἰητρὸς παθέων αὐτὸς ἄνουσος ἐών!
Οὐ γὰρ ἐμῆς πολιῆς παίζειν καὶ λάτριν ἀεικῶς

1) Δεινὸς γνώστης τῆς ἀρχαιοελληνικῆς φιλολογίας ὁ Ναζιανζηνὸς ποιητὴς ἐσχημάτισε τὸν στίχον τοῦτον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς παρατηρήσεως ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τοῦ αἰσωπείου μύθου καθ' ὃν «Χῆνες καὶ Γέρανοι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λειμῶνος ἐνέμοντο. Τῶν δὲ θηρευτῶν ἐπιφανέντων οἱ μὲν γέρανοι κοῦφοι ὄντες ταχέως ἀπέπτησαν, οἱ δὲ χῆνες διὰ τὸ βάρος τῶν σωμάτων μείναντες συνελήφθησαν». Οἱ χῆνες ἔχουν ὡς ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τὴν σωματικὴν πάχυνσιν συνοδευομένην μὲ νοητικὴν κατωτερότητα, οἱ δὲ γέρανοι εἶναι γνωστοὶ διὰ τὸ ἐριστικὸν τοῦ χαρακτῆρος.

ἔμμεναι ἀντὶ θρόνων, ὧν πέρι μαρνάμενοι
σχίζονται καὶ κόσμον ὅλον τέμνουσιν ἀθέσμως.
Αἴ, αἴ! τῶν μεγάλων ἡμετέρων ἀχέων!
(Περὶ τῶν τοῦ βίου διαφορῶν Migne ΛΖ΄ σ. 635.)

Ἐπίσης ἐν τῇ ἀρχῇ δωδεκαστίχου ποιηματίου φέροντος τὴν ἐπιγραφὴν Πρὸς τοὺς αὐτοὺς (τοὺς φθονοῦντας) ἀναγινώσκομεν τοὺς πλήρεις χριστιανικῆς ἀφελείας ἕξ στίχους:

Μετῆλθον ἦλθον ἔρχομαι· μίξις μ' ἔχει
τρόμου χαρᾶς τε. Τοὐμὸν ἐτάζω βάθος,
Μή τι χρεωστῶ; Χριστέ μου. Πλὴν ἔρχομαι
ζῶον διωχθὲν ἐν βίῳ, μάλιστα δὴ
ἐχθροῖς φίλοις τε, συνθύταις ἀντιστάταις.
Τὰς σὰς πεσεῖν εἰς χεῖρας αἱρετώτερον.

Εἰς ἕτερον δὲ μικρὸν ἔπος ἐπιγραφόμενον Πρὸς Χριστόν, ἀφιερώνονται ἓξ ἴσου τιμητικοὶ τῶν διωκτῶν στίχοι:

Οἱ συνθύται (=συλλειτουργοί) μου δυσμενεῖς ἐχθρῶν πέρα (=πλέον)
οὐδὲ τράπεζαν μυστικὴν δεδοικότες (=σεβόμενοι)
εἰ μή τι γ' ἄλλο καὶ πόνους τοὺς εἰς τό δε (=τοὺς μέχρι τοῦδε ἀγῶνάς μου) (2)
οὓς καὶ πονηροῖς πολλάκις τιμᾶν ἔθος (διότι καὶ οἱ κακοὶ τιμοῦν τοὺς [ἀγωνιστάς
οὔθ' ὕβρεως δόξαν τιν' ἐξιώμενοι (=ἀποπέμποντες)
ἀλλ' ἓν πνέοντες (=ποθοῦντες) τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν (=ἐξευτελισμόν).

Ἡ εὐγενὴς φιλογογικὴ οὕτως εἰπεῖν ἐκδίκησις (3) ἂς μὴ ξενίζῃ

2) Ἡ ἐπιτυχὴς δρᾶσις τοῦ Γρηγορίου ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων εἶναι γνωστή. Ἠγωνίσθη εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν καὶ ἔπαθε πρῶτον διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἔπειτα ὑπὸ τῶν φίλων. Εἶχεν ἔλθει ἐδῶ τὸ 379 προσκληθεὶς ὑπὸ ὀρθοδόξων οἱ ὁποῖοι εἶχον πιεσθῇ κατὰ τὰ τελευταῖα 40 ἔτη ὥστε μόνον μικρός τις ναὸς ἀπέμενε δι' αὐτούς, ὁ τῆς Ἀναστάσεως, καταφρονηθεὶς ἴσως διὰ τὴν σμικρότητά του. Ὁ Θεολόγος ὅμως δὲν ἀπηλπίζετο ἐκ τούτου καὶ ἐβροντοφώνει: Ἔχουν οἱ αἱρετικοὶ τοὺς οἴκους (τοὺς ναοὺς) ἡμεῖς ἔχομεν τὸν ἔνοικον! (τὸν Χριστόν). Ἐξεφώνησε τοὺς περιφήμους λόγους περὶ τῆς θεότητος τοῦ Υἱοῦ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ συμβολου τῆς Νικαίας. Ἡ ἐπιτυχία του ὑπῆρξε μεγίστη. Ἠραιώνοντο καθημερινῶς αἱ τάξεις τῶν ἀρειανῶν οἱ ὁποῖοι συμμαχήσαντες μὲ Ἀπολλιναριστὰς «ὥσπέρ σύες ἄγριοι ἐξάψαντες τὸν δῆμον ψευδέσι λόγοις, λίθοις μὲν τὸν ἄνδρα κατέλευσαν, συλλαβόμενοι δὲ αὐτοῦ τῷ ὑπαττικῷ παρέστησαν βήματι, ὥς τινα ταραχῶν καὶ στάσεων αἴτιον» τὴν δὲ νύκτα τοῦ Πάσχα τοῦ 379 ἐνῷ ὁ Γρηγοριος ἱερούργει κατὰ τὸ βάπτισμα τῶν κατηχουμένων, εἰσώρμησεν εἰς τὸν ναὸν πλῆθος αἱρετικῶν ἐνοπλων ἐκακοποίησε τοὺς ὀρθοδοξους καὶ ἐτραυμάτισε τὸν Γρηγόριον.

3) Περὶ ἐκδικήσεων ὁ Γρηγόριος ἐφρόνει ὅτι δὲν ἁρμόζουν εἰς Χριστιανόν. Ἐκδίκησις εἶναι τὸ νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρὸν εὐγενῶς ἀγωνιζόμενος, μετὰ δὲ τοῦτο νὰ εἶσαι ἱκανοποιημένος διότι δύνασαι νὰ ἐκδικηθῇς χωρὶς ὅμως νὰ τὸν κακοποιήσῃς ἀρκεῖ

ὑπεραυστηροὺς ἢ σεμνοτύφους κριτάς, πρὸ πάντων δ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εὑρεθέντες ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ὡς καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος δὲν θὰ ἀνταπέδιδον στίχους ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντος, ἀλλὰ ὀδόντας ἀντὶ ὀδόντος καὶ ὀφθαλμοὺς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ. Ἄλλως τε τὸ σιγᾶν δὲν εἶναι πάντοτε κρεῖττον τοῦ λαλεῖν καὶ διὰ νὰ ἀναφέρωμεν στίχον τινὰ ὑμνογράφου καὶ ποιητρίας τοῦ Θ΄ αἰῶνος

Μισῶ σιωπὴν ὅτε καιρὸς τοῦ λέγειν !

Εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἀποφθεγματικῶν στίχων τῆς Κασσίας μοναχῆς ἡ ὁποία μεταξὺ ἄλλων ἔχει σειρὰν στίχων ἀρχομένων μὲ τὸ μισῶ, ὅπερ ὑπενθυμίζει στίχον τοῦ Γρηγορίου τοῦ πατρὸς τῆς χριστιανικῆς ποιήσεως **Μισῶ** διδάγμαθ' οἷς ἐναντίος βίος (=μισῶ διδάγματα πρός τὰ ὁποῖα εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν ὁ βίος τοῦ διδάσκοντος) στίχος ὑπενθυμίζων πως καὶ αὐτὸς τὸν Εὐριπίδειον, Σοφὴν δὲ μισῶ... (Ἱππόλ.640)

† Ο ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

αὐτὸς νὰ μείνῃ ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡττήθη. Ἴσως βελτιωθῇ βλέπων ὅτι εἶσαι τόσον καλὸς καὶ δὲν τὸν κακοποιεῖς ὅπως ἐκεῖνος θεωρεῖ φυσικὸν νὰ πάθῃ ἔναντι τῶν ἰδικῶν του κακοποιήσεων. Ἐκδίκησις εἶναι τὸ ὅτι δύναμαι νὰ ἐκδικηθῶ ἔλεγεν εἰς τοὺς ψέγοντας αὐτὸν διότι δὲν κατεδίωξε τοὺς αἱρετικούς, ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἀρειανικὰς ῥαδιουργίας διέταξε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν κατειλημμένων ναῶν, ἐξέβαλε τὸν ἐπίσκοπον Δημόφιλον καὶ τὴν 27ην Νοεμβρίου τοῦ 380 εἰσήγαγε τὸν Γρηγόριον ὡς Πατριάρχην ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, στρατιωτικῇ συνοδείᾳ, λόγῳ τῶν ἀπειλῶν τῶν ἀρειανῶν ἀπειλούντων θάνατον κατὰ τοῦ ἁγίου ἀγωνιστοῦ. Δὲν ἔκαμε χρῆσιν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τότε διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἀρειανοὺς καὶ ἀπολλιναριστὰς κάμνων ὅσα ἔκαμον ἐκεῖνοι προηγουμένως· Τοῦτο ὅμως ἐθεωρήθη στοιχεῖον μομφῆς ὑπὸ τῶν συναδέλφων, μὴ ἐχόντων πνεῦμα Χριστοῦ, διετυπώθη δὲ ὡς μία παράλειψις καθήκοντος! ὑπὸ τῶν κατηγόρων αὐτοῦ, φρονοῦντος πάντοτε ὅτι ἡ ἐκδίκησις — κακὸν ἀντὶ κακοῦ — δὲν ἁρμόζει εἰς χριστιανόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλιανοῦ τῷ 363 συνίστα καὶ τότε εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ μὴ προβοῦν εἰς ἀντεκδικήσεις. Ἐκδίκησις ἀρκετὴ εἶναι ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐκδικηθῶμεν ! Ἔγραφεν εἰς τοὺς δύο στηλιτευτικοὺς λόγους. Ἠρέσκετο εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐκδικήσεις. Ἐξεδικήθη τὸν Ἰουλιανὸν μὲ τὰς δύο ἐκείνας πραγματείας, αἱ ὁποῖαι ἐγράφησαν χωρὶς νὰ ἀπαγγελθοῦν. Εἰς αὐτὰς ἀναγινώσκομεν: Μὴ ὧν κατέγνωμεν ταῦτα πράξωμεν... Αὐτάρκης δίκη.. τὸ τῶν λελυπηκότων δέος καὶ τὸ προσδοκῆσαι ταῦτα παθεῖν ὧν εἰσιν ἄξιοι καὶ οἰκείῳ συνειδότι βασανισθῆναι... γενώμεθα κρείττους τῶν ἠδικηκότων καὶ ὑψηλότεροι.. νικήσωμεν ἐπιεικείᾳ τοὺς τυραννήσαντας.. μηδὲν τῆς μελλούσης ὀργῆς διὰ τῆς ἡμετέρας χειρὸς ἐλαττώσωμεν.

ΠΑΥΛΙΚΑΙ ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ

"ΠΑΝΤΟΤΕ ΧΑΙΡΕΤΕ„

Μία τῶν βαθυτέρων ἐφέσεων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας εἶναι καὶ ἡ χαρά. Διότι ὁ ἄνθρωπος ἔχει πλασθῆ διὰ τὴν ἄκραν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν αἰωνίαν μακαριότητα. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ αἰσθάνεται τὴν ἰσχυρὰν ἕλξιν καὶ τοῦτ' αὐτὸ τὴν γοητείαν τῆς χαρᾶς. Τὴν ἀναζητεῖ πανταχοῦ. Καὶ ὅταν δὲν τὴν εὑρίσκῃ εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτῆς πηγήν, τότε ἐπιδιώκει νὰ τὴν ἀπολαύσῃ διὰ τῶν τεχνητῶν μέσων : διὰ τῆς ἁμαρτίας.

Εἶναι ὅμως πράγματι προσιτὴ ἡ χαρά, ὅπως τὴν ἐννοοῦμεν ἐν τῇ ἐξιδανικευμένῃ της μορφῇ ; Ἢ μήπως ὁμοιάζει πρὸς φευγαλέαν σκιὰν καὶ πρὸς ἀσύλληπτον χίμαιραν ; Ἐὰν ταντάλειος τύχη ἀναμένῃ τὸν μετὰ πόθου ἐπιζητοῦντα τὴν χαρὰν ἄνθρωπον, τότε πῶς καὶ διατί συνιστᾷ ὁ θεῖος Παῦλος τὴν παντοτεινὴν χαρὰν λέγων : «Πάντοτε χαίρετε»; (Α' Θεσσ. ε' 16).

* * *

"Π ά ν τ ο τ ε„. Εἰς αἱανδήποτε περίστασιν. Ἡ χαρὰ θὰ εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ζωήν σας. Εἰς ὅλας τὰς φάσεις τοῦ βίου καὶ εἰς τὰς πλέον ζοφερὰς καὶ ἀντιξόους, ἂς μὴ σᾶς λείπῃ ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη : ἡ χαρά.

Ὅταν αἱ συνθῆκαι τῆς ζωῆς εἶναι ὁμαλαί, μᾶς πρασμειδιᾷ ἡ τύχη καὶ ὁ οὔρ ιος ἄνεμος μᾶς γεμίζει τὰ ἱστία τοῦ διασχίζοντος τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς πλοίου, τότε εἶναι φυσικὸν νὰ δοκιμάζαμεν τὸ συναίσθημα τῆς χαρᾶς, ἂν ἡ συνείδησις ἡμῶν δὲν θὰ μᾶς παρέχῃ ἐνοχλήσεις.

Ἀλλ' ἡ παυλικὴ σύστασις καὶ προτροπὴ δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν της τοιούτους ἐξωτερικοὺς ὑπολογισμούς. Ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀναφαιρέτου χαρᾶς ἀνεξαρτήτως τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων συνθηκῶν διαβιώσεως. Μᾶλλον ζητεῖ εἰς τὰς ταραχώδεις καὶ θυελλώδεις ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡ χαρὰ νὰ γίνῃ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ἐσωτέρας ἡμῶν ζωῆς, καὶ αὐτὴ νὰ δίδῃ τοὺς γλυκεῖς τόνους της καὶ τὸν ρυθμὸν τοῦ βίου μας.

Τοιαύτη χαρὰ εἶναι δυνατὸν νὰ συνυπάρχῃ ἐν ἡμῖν ἐδῶ εἰς τὸν τόπον τοῦ κλαυθμῶνος καὶ τοῦ σκληροῦ πόνου ; Εἶναι ! Ὑπὸ ἕνα ὅρον : ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γίνῃ κάτοχος τῆς παντοτεινῆς χαρᾶς, πρέπει νὰ κατέχῃ πρωτίστως τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ διακατέχηται ὑπ' Αὐτοῦ. Μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ εἴμεθα Χριστιανοὶ στενῶς ἡνωμένοι μετὰ τοῦ Κυρίου, ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ τὴν χαρὰν καὶ ταύτην πλουσίαν ὑπεραρκετὴν

νὰ γλυκαίνῃ τὴν ζωὴν ἡμῶν, ὅπως τὸ ξύλον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως μετέβαλε τὰ πικρὰ ὕδατα Μερρᾶς εἰς πόσιμα καὶ γλυκέα.

Ὅταν ὁμιλῇ ὁ Κύριος εἰς τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν Του, ὑπερπληροῦνται οὗτοι χαρᾶς ἀνεκλαλήτου, χαρᾶς προσεγγιζούσης τὰ ὅρια τῆς αἰωνίας μακαριότητος. Ὁ Κύριος γίνεται Μουσουργὸς ἐμφυσῶν εἰς τὴν ἄδειαν σαρκίνην καὶ καλαμίνην φλογέραν, ὁπότε καθιστᾷ ἱκανὴν τὴν καρδίαν τοῦ Πιστοῦ νὰ μεταδίδῃ γλυκύφθογγον μελῳδίαν: τὸ «καινὸν ᾆσμα» τῆς χαρᾶς, "ἣν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ἡμῶν„ κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου.

* * *

"Χαίρετε„. Φανερώνει τὴν διαρκῆ χαράν. Καὶ αὐτὴν δύναταί τις νὰ τὴν εὕρῃ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει αἰωνίως καὶ εἰς ἄπειρον βαθμόν. Ὁ Θεὸς μόνον ἠμπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περὶ χαρᾶς ἀνθρωπίνην δίψαν. Ὁ θεῖος Παῦλος λέγει που, ὅτι κατεῖχεν αὐτὸς τὴν χαρὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀθλιοτήτων καὶ δεινοπαθημάτων καὶ τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν χάριν εἰς τὸν Χριστόν. Ἐπίσης διδάσκει, ὅτι ὁ μεμυημένος εἰς τὰ τῆς Πίστεως διδάγματα καὶ ὁ ἐμβατεύων εἰς ταῦτα κρατεῖ τὴν κλεῖδα τῆς χαρᾶς (Φιλ. δ' 12-13).

Ὑπόσχεται εἰς τοὺς Πιστούς Του ὁ Κύριος τὴν ἰδικήν Του χαρὰν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τηρῶμεν τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ καὶ νὰ μένωμεν σὺν Αὐτῷ καὶ ἐν Αὐτῷ: ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη„. Ἀναγκαία προϋπόθεσις διὰ μίαν μόνιμον καὶ πραγματικὴν χαρὰν εἶναι ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ εἰρήνευσις, καὶ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν πηγὴν τῆς χαρᾶς.

"Αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε„. Ὁ Κύριος ὡς πλουσιόδωρος συνηθίζει νὰ δίδῃ «ὑπερεκπερισσοῦ, ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν» (Ἐφεσ. γ' 20). Ὅ,τι δίδει ὁ Θεὸς εἶναι τέλειον. "Πᾶν δώρημα τέλειον„ προέρχεται ἀπ' Αὐτόν. Κανὲν δὲ ἐξωτερικὸν γεγονὸς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἐσωτερικὴν χαρὰν τὴν οὕτως ἀποκτηθεῖσαν, καθὼς καὶ ἡ μανία τῶν ἀνέμων δὲν κατορθώνει νὰ διαταράξῃ τὴν γαλήνην, ἡ ὁποία βασιλεύει εἰς τοὺς πυθμένας τῶν ὠκεανῶν.

* * *

"Πάντοτε χαίρετε„. Μόνον ὁ ἀληθῶς πιστεύων καὶ ἐναρμονίζων θεωρίαν καὶ πρᾶξιν, πίστιν καὶ ζωήν, Χριστιανός, γνωρίζει τὴν μυστικὴν πηγὴν τῆς χαρᾶς. Ἐν τῷ καθημερινῷ του βίῳ βλέπει καὶ ἐκ πείρας εἰξεύρει ὅτι "ὁ Χριστὸς μετέβαλε, καθὼς λέγει Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, κάθε δύσιν εἰς ἀνατολήν„.

Τὴν χαρὰν εὑρίσκει ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἑνώσει. Δὲν ἐξαπατᾶται ἀπὸ τὴν παραποίησιν τῆς κατὰ κόσμον κιβδήλου χαρᾶς, ἥτις διαρκεῖ ὅσον καὶ τὰ ἐαρινὰ ἄνθη. Ἡ ἐγγύησις τῆς πνευματικῆς χαρᾶς τοῦ παρέχεται ἀπὸ "τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως„ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου. Καὶ οὕτω πιστεύει — διότι τὴν ζῇ — εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς παντοτεινῆς χαρᾶς.

† ΣΥΓΚ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΚΑΝΤΩΝΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τόμ. ΙΣΤ' σ. 295)

Ἡ ἐκλησια αὐτὴ κεῖται εἰς τὴν ἀρχαίαν συνοικίαν τὴν λεγομένην "τὰ Σφωρακίου„. Ἐκ τοῦ χρονικοῦ πασχαλίου μανθάνομεν ὅτι ἡ ἐκκλησία αὐτὴ εἶναι ἀρχαία. Ὡς οἰκοδομὴ εἶναι «τέλειον πρότυπον τοῦ κλασικοῦ τύπου μὲ ἑλληνικὸν σταυρόν»· "εἶναι μικρὸν ἀριστούργημα„. (1) Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος τοῦ Σφωρακίου ἦτο ὁ "Φανυύριος„ φανερωτὴς τῶν κλαπέντων τῶν Βυζαντινῶν. ε) Ἡ μονὴ τῆς Χώρας ἢ τοῦ ζωοδότου Χριστοῦ πλησίον τοῦ σημερινοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς συνοικίας Σαλματοβρουκίου. Μονὴ ἀνδρώα διατηροῦσα θαυμάσιον ἐσωτερικὸν διάκοσμον διὰ μωσαϊκῶν. Ἀνακαινιστὴς τῆς μονῆς εἶναι Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης Μέγας Λογοθέτης τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου. Ὁ ναὸς εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ καλλίτερα δείγματα τῆς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Παλαιολόγων γενομένης ἀναγεννήσεως καὶ εἰς ἄλλα μὲν πεδία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πεδίον τῆς τέχνης, ἡ ὁποία ἐμφανίζει καὶ πολλὰ στοιχεῖα βυζαντινὰ πρωτότυπα. στ) Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Θεοδοσίας (Aya Kapı) εἰς τὴν συνοικίαν Κιουτσοὺκ Μουσταφᾶ Πασᾶ. Εἶναι γνωστὴ καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Γκιουλτζαμί. Ἡ ὀνομασία αὐτὴ ἴσως ἐδόθη διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ ναοῦ. Ὀνομάζεται ὡσαύτως καὶ Χασὰν Πασᾶ Μεσιζητί (2) Καὶ περὶ ἄλλων ναῶν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος, ὡς λ. χ. περὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Πύργου, κειμένου ἐπὶ τοῦ τείχους τοῦ Φαναρίου. Ὁ κ. Γεδεὼν ἐξακολουθεῖ ἀγνοῶν τὰ ὑπ' ἐμοῦ δημοσιευθέντα ἐν ἑλλ. μεταφράσει τουρκικὰ ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τοὺς ἐν Κωνταντινουπόλει ναούς. (3) Διὰ τὸν λόγον τοῦτον προκειμένου τόσον περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Πύργου (πύργου τῶν τειχῶν) ὅσον καὶ περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀραμπαζῆ μεϊντανῆ ἐπιμένει εἰς ὅσα ἔγραψε πρὸ 40 καὶ πλέον ἐτῶν. Ὁ ναὸς ὅμως τοῦ Πύργου, καθὼς καὶ ἄλλοι δὲν παρουσιάζουν, τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὑλικὸν

1) Charles Diehl, «Constantinople» σ. 74. Ἐσχάτως ἐγένετο ἐργασία ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ἀρχαίου τούτου ναοῦ πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν μωσαϊκῶν. Ἡ ἐργασία, ἄγνωστον διὰ ποίους λόγους, διεκόπη ἀποτόμως.

2) Διατηρεῖται σχετικῶς ἐν καλῇ καταστάσει· μετὰ τὴν ἅλωσιν μετεβλήθη εἰς ἀποθήκην μηχανῶν, ἐπὶ δὲ Σελὴμ τοῦ Βου (1566-1573) εἰς μουσουλμανικὸν τέμενος.

3) Μητρ. Ἡλιουπόλεως Γενναδίου «περί τινων ἐν Κων/πόλει ναῶν» σ. 4κ. ἀ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Βλαδιμήρου Μιρμίρογλου, Δ. Ν. — Μ. Ρήτορος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, Μ. Λογοθέτου τῶν Πατριαρχείων Ἱεροσολύμων, μέλους τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βερολίνου — ***οἱ Δερβίσαι***, ἐν Ἀθήναις 1940. — Ἀντικείμενον τοῦ σπουδαίου τούτου πονήματος εἶναι ἡ συνοπτικὴ ἐξιστόρησις τῶν μοναστικῶν ταγμάτων τοῦ μωαμεθανισμοῦ. Ὁ φίλος συγγραφεὺς ἐπισκεφθεὶς εἰς τὸ παρελθὸν τοὺς ἐνταῦθα καὶ ἐν Ἀνατολῇ τεκέδες αὐτῶν, μελετήσας διάφορα σχετικὰ συγγράμματα καὶ

πρὸς μελέτην. Παρὰ τὰ πλειστάκις καὶ παρὰ πολλῶν γραφέντα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀναμφισβητήτως ἡ θέσις τῆς περιφήμου μονῆς τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας· δυστυχῶς εἰς τὸ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ σωζόμενον ἐπίσημον ἀντίγραφον φερμανίου τοῦ Πορθητοῦ Μωάμεθ, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας παρέχεται εἰς τὴν μητέρα (χριστιανὴν) τοῦ Μ. Βεζύρου Μαχμοὺτ πασᾶ Μιχάλογλου, οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ τῆς τοποθεσίας της. (4). Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου τὴν ὁποίαν ἀναφέρω ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς παρούσης μελέτης (ΙΣΤ΄ τόμ. σ. 205,286) (5) καὶ τὴν ὁποίαν ὁ Τρύφων ἀναγράφει ἐν τῷ γνωστῷ καταλόγῳ του, γνωρίζομεν σήμερον ὅτι εὑρίσκετο περὶ τὴν πύλην Ἀδριανουπόλεως. Πλησίον τοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους Μαχρμιχρὶ τζαμιί — ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τῆς ἀρχαίας μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἔσωθεν τῆς Χαρσίας πύλης — εὕρηται ἀρχαῖόν τι κτίριον τὸ ὁποῖον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἀνήκῃ εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῆς ἀρχαίας μονῆς τοῦ Προδρόμου χρησιμευσάσης κατὰ τὸ 1593 καὶ κατόπιν ὡς πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ. (6)

(Συνεχίζεται)

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

4) Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἔγγραφον διεσώθη διότι δὲν εὑρίσκετο ἐν τῷ Πατριαρχείῳ. Πῶς περιῆλθεν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐν Σαρμασικίῳ ἱ. ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου; Ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας θὰ ἔκειτο ἐκεῖ που πλησίον, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς μονῆς ἐπετράπη ἡ μεταφορὰ ἐγγράφων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἢ ἁρπαγὲν ὑπό τινος ἀλλοθρήσκου ἠγοράσθη ὑπὸ χριστιανοῦ καὶ κατετέθη ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ εἰρημένου ναοῦ.

5) Ἄγνωστον εἶναι πῶς ὁ Τρύφων (1593) δὲν ἀναφέρει περὶ τῆς μονῆς τῆς Πέτρας ὑφισταμένης τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ 1631.

6) Βλέπε ἐμὴν μελέτην «Σημειώσεις περί τινων ἐν Κων/πόλει ναῶν. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ὑπεστήριζον, καθὼς καὶ ὁ μακαρίτης Ξ. Σιδερίδης ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου ἡ ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ Τρύφωνος, ὡς χρησιμεύσασα πρὸς διαμονὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἀκολουθίας του, ἦτο ἡ Μονὴ τῆς Πέτρας. Νεώτεραι μελέται καὶ ἔρευναι μὲ ἔπεισαν ὅτι πράγματι, ὡς ἔγραφον καὶ τότε, ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου, ἡ χρησιμοποιηθεῖσα ἐπί τι διάστημα ὡς Πατριαρχεῖον, ἔκειτο περὶ τὴν συνοικίαν Ἐδιρνεκαποῦ, ἀλλ' ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου — τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ ναοῦ — δὲν ἦτο ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας.

ἀναδιφήσας πλεῖστα ὅσα τουρκικὰ χειρόγραφα συνεκέντρωσε πολυτίμους πληροφορίας ἀναφερομένας εἰς τὰ ἐν λόγῳ τάγματα. Πρὸς βαθυτέραν κατανόησιν τῶν κατ' αὐτὰ ὁ σ. προτάσσει συνοπτικὴν περὶ ἰσλαμισμοῦ ἐπισκόπησιν καὶ ἀνάλυσιν, καὶ δὴ ἐκείνων τῶν δογμάτων αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁποίων φαίνονται παρεκκλίναντα τὰ τάγματα ταῦτα. Κυρίως ἐπεξετάθη ἐπὶ τῶν ταγμάτων τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν δράσεως, εἶχον καταλάβῃ ἰδιάζουσαν θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέως ὀθωμ. αὐτοκρατορίας, ὅλως δὲ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ τάγματος τῶν Μπεκτασσίδων. Σχετικῶς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο πληροφορούμεθα ὅτι τὸ γνωστὸν τάγμα τῶν Γενιτσάρων ἱδρύθη ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῶν Μπεκτασσήδων, καὶ ὅτι Ἰωακεὶμ Β' διὰ γράμματος αὐτοῦ (7 Αὐγούστου 1861) συνέστησε πρὸς διαφόρους ἀρχιερεῖς τοῦ θρόνου "τὸν λογιώτατον„ Περουσσᾶν Μπαμπᾶν, ἡγούμενον τοῦ ἐν Βέϊκοζ Τεκὲ τῶν Μπεκτασήδων, προτρεπόμενος ὅπως ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν φιλοφρόνως "ἀπονέμοντες τὴν ἀνήκουσαν περιποίησιν καὶ συνδρομήν„. Ἐν ἰδιαιτέροις κεφαλαίοις ἀναλύει τὰ τῆς φιλολογίας καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν σχέσει πρὸς ὅλα τὰ τάγματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων φέρεται ἔχον τοὺς ἰδίους κανονισμοὺς καὶ τὸ ἴδιον τελετουργικόν. Θεωρηθέντα ἀκατάλληλα νὰ συνεχίσωσι τὴν μοναστικὴν αὐτῶν δρᾶσιν ἐκλείσθησαν καὶ διελύθησαν ὑπὸ τῆς Μ. Ἐθνοσυνελεύσεως διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Νοεμβρίου 1341 (1925) καὶ ἀρ. 677 νόμου αὐτῆς. Ὁ σ. παραθέτει πλουσίαν βιβλιογραφίαν τῆς ὅλης αὐτοῦ ἐργασίας ταύτης, ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν περιεχομένων καὶ 50 εἰκόνας, ἐξ ὧν 10 ὁλοσελίδους ἐκτὸς κειμένου, δυσευρέτους καὶ συνοδευομένας ὑπὸ πολλῶν διαφωτιστικῶν σχολίων.

Τὸ ὡς ἄνω ἔργον, ἐκ σελ. 442, διακρινόμενον διὰ τὴν κατὰ συνειρμὸν ἐπιστημονικὴν παράθεσιν τῆς ὕλης, τὴν ἐξάντλησιν τῶν σχετικῶν πηγῶν καὶ βοηθημάτων, τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους καὶ τὴν ἄψογον εἰς παράστασιν ἐκτύπωσιν, ἐμφανίζεται πρωτότυπον καὶ ὡς τοιοῦτον πληροῖ μέγιστον κενὸν καὶ ἀποβαίνει διὰ τοὺς ἡμετέρους θρησκειολόγους καὶ ἱστορικοὺς ἀπαραίτητον βοήθημα. Ἐν βαθείᾳ ἐκτιμήσει τῆς μεγάλης ταύτης ὑπηρεσίας, τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ σπουδαῖον τοῦτο πόνημα, αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συγχαρῶμεν μετ' ἐπαίνων τὸν διαπρεπῆ νομομαθῆ καὶ ἀγαπητὸν φίλον κ. Β. Μιρμίρογλου εὐχόμενοι ὅπως καὶ δι' ἄλλων παρομοίων πονημάτων αὐτοῦ πλουτίσῃ τὴν παρ' ἡμῖν σχετικὴν βιβλιολογίαν.

Μάϊος 1942

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Αἱ ἀκολουθίαι τῆς Μ.῾Εβδομάδος καὶ τοῦ ῾Αγίου Πάσχα

᾿Εν κατανύξει καὶ ἐπιβλητικῇ τάξει ἐτελέσθησαν καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ αἱ ἀκολουθίαι τῆς Μεγάλης ῾Εβδομάδος καὶ τοῦ ῾Αγίου Πάσχα, προεξαρχούσης αὐτῶν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Κατὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων τῇ πρωΐᾳ τῆς Μ. Τετάρτης καὶ κατὰ τὰς Λειτουργίας τῆς Μ. Πέμπτης καὶ τοῦ Μ. Σαββάτου ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, λειτουργησάντων, κατὰ τὴν τάξιν, τῇ μὲν Μ. Πέμπτῃ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. ᾿Αδαμαντίου μετὰ τοῦ πανοσ. Δευτερεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων κ. Μελετίου, τῷ δὲ Μ. Σαββάτῳ τοῦ ᾿Αρχιγραμματέως τῆς ῾Αγίας καὶ ῾Ιερᾶς Συνόδου ᾿Αρχιμ. κ. Κυρίλλου μετὰ τοῦ πανοσ. ῾Υπογραμματέως διακόνου κ. Μαξίμου. Τῆς ᾿Ακολουθίας τῶν ῾Αγίων Παθῶν προέστη ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀναγνοῦσα καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Διαθήκης, τῶν ἐφεξῆς Εὐαγγελίων ἀναγνωσθέντων κατὰ σειρὰν ὑπὸ τῶν συγχοροστατησάντων σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων κ. Γερμανοῦ καὶ Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ ᾿Αρχιγραμματέως τῆς ῾Ιερᾶς Συνόδου, τοῦ Μ. ᾿Αρχιμανδρίτου, τοῦ Μ. Συγκέλλου καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν ἐφημερίων καὶ τοῦ τελευταίου ὑπὸ τοῦ Μ. ᾿Αρχιδιακόνου ἀπὸ τοῦ ἱ. ῎Αμβωνος. Κατὰ τὴν ᾿Ακολουθίαν τῶν Μ. ῾Ωρῶν καὶ τοῦ ῾Εσπερινοῦ τῆς Μ. Παρασκευῆς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος καὶ Λαοδικείας κ. Δωρόθεος. Τὸν λόγον τῆς Μ. Παρασκευῆς ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱ. ῎Αμβωνος ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος. Τῆς ᾿Ακολουθίας τοῦ ἱ. ᾿Επιταφίου προεξῆρχεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης κ. Πολυκάρπου Σάρδεων κ. Γερμανοῦ, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Αἴνου κ. Γερμανοῦ. Παρίσταντο ἐκ τῶν ἐπισήμων ὁ ἐξοχ. πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. ᾿Αλ. Τελεμὰκ, ὁ ἐντιμ. Γεν. Πρόξενος ῾Ελλάδος κ. Δ. Παππᾶς καὶ τῆς Γιουγκοσλαυΐας κ. Λιουμπομὴρ Χατζητζώρτζεβιτς μετὰ τῆς εὐγενεστάτης συζύγου αὐτοῦ, οἱ ἐντιμ. ὑποπρόξενοι τῆς ῾Ελλάδος κ. κ. Δ. Τσαγγρῆς καὶ Γ. Μπένσης, οἱ εὐγενέστατοι κ. κ. Π. Μαυρομιχάλης καὶ Γ. Ρέππας, ὁ ἐν ᾿Αλεξανδρέττα ὑποπρόξενος κ. Ε. Γλύπτης καὶ ὁλόκληρον τὸ προσωπικὸν τοῦ ἐνταῦθα ἐντίμου Γεν. Προξενείου τῆς ῾Ελλάδος. Κατὰ τὴν περιφορὰν ἐν τῇ Αὐλῇ τῶν Πατριαρχείων τὸν ἱ. ᾿Επιτάφιον ἦρον οἱ σεβ. Μητροπολῖται, ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὴν Γ΄ Συναπτὴν ἐμνημόνευσε τοῦ ᾿Εξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ᾿Ισμὲτ ῎Ινονου, ἀναγνοῦσα καὶ ἰδιαιτέραν εὐχὴν ὑπὲρ ὑγείας Αὐτοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν Αὐτοῦ, ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Δημοκρατικῆς ἡμῶν Πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ καταστάσεως σύμπαντος τοῦ κόσμου.

῾Η ᾿Ανάστασις ἐγένετο ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον. Τοῦ ῎Ορθρου καὶ τῆς Θ. Λειτουργίας προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συλλειτουργοὺς ἔχουσα τοὺς σεβ. Μητροπολίτας ῾Ηλιουπόλεως κ. Γεννάδιον, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιον καὶ Λαοδικείας κ.

Δωρόθεον. Μετὰ τὸ ἱ. Εὐαγγέλιον, ἀπὸ τοῦ ἱ. Ἄμβωνος ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου ἡ ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα Πατριαρχικὴ πρὸς τὸ εὐλαβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Ἀπόδειξις, δημοσιευομένη ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους.

Ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, συμφώνως τῇ ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἰσχυσάσῃ καὶ διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τάξει, περιωρίσθη ἐντὸς τοῦ ἱ. Ναοῦ. Ἡ Α.Θ. Παναγιότης, προστᾶσα τῆς τελετῆς, περιεβλήθη τὴν Ἀρχιερατικὴν στολήν, ὡς καὶ οἱ συγχοροστατήσαντες σεβ. Μητροπολῖται Σάρδεων κ. Γερμανός, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος, Λαοδικείας κ. Δωρόθεος καὶ Αἴνου κ. Γερμανὸς, ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος. Ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἀνεγνώσθη μόνον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ἀπὸ τοῦ ἱ. Ἄμβωνος. Παρίσταντο ἐκ τῶν ἐπισήμων ὁ ἐξοχώτατος πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Ἀλεξ. Τελεμὰκ καὶ ὁ ἐντιμ. Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Δημ. Παππᾶς μετὰ τοῦ ὑποπροξένου ἐντιμ. κ. Δημ. Τσαγγρῆ. Δεξίωσις ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δὲν ἐγένετο, οὔτε διενεμήθησαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πασχαλινὰ ᾠά.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὰς Κυριακὰς τοῦ Θωμᾶ (12 τοῦ μ.), τῶν Μυροφόρων (19) καὶ τοῦ Παραλύτου (26).

Πατριαρχικὸς Ναὸς

Τῇ 23ῃ τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἄγοντος τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτήν, τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν αὐτῷ ἐτέλεσαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος καὶ Λαοδικείας κ. Δωρόθεος. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως. Πλήθη εὐσεβοῦς λαοῦ, ἀπὸ διαφόρων σημείων τῆς Πόλεως προσελθόντα, παρηκολούθησαν τὴν θείαν λειτουργίαν.

Ἀφ' ἑσπέρας, κατὰ τὸν τελεσθέντα πανηγυρικὸν Ἑσπερινόν, ἐχοροστάτησεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικαὶ εὐχαὶ καὶ συγχαρητήρια

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β' (23 τοῦ μ.), τελεσθείσης ἐν τῷ ἐνταῦθα Γενικῷ Προξενείῳ τῆς Ἑλλάδος δοξολογίας, παρέστη ἐν αὐτῇ κομίζων τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος.

— Ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα (5 τοῦ μ.) ἀντιπροσωπεία ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων κ. Μεσρὼπ ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὑπέβαλε τὰς ἑορτίους προσρήσεις τῆς Α. Μακαριότητος πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Αὐθημερὸν ὁ πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Π/χείων κ. Εὐθυμ. Μαυρίδου μεταβὰς εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον διεβίβασε τῇ Α. Μακαριότητι τὰς εὐχαριστίας καὶ τὰς ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— Ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα προσελθόντες ἐπίσης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπέβαλον τὰ ἑόρτια σεβάσματα αὐτῶν ὁ ἐνταῦθα Ἀγγλικανὸς πρωθιερεὺς αἰδεσιμολ. κ. Αὐγουστῖνος Ὄκλεϋ καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τῶν Συροχαλδαίων ἱερεὺς Γαβριὴλ Ὀγιουτσού. Καταλλήλως διεβιβάσθησαν τοῖς ὡς ἄνω προσελθοῦσιν αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἐπισκέψεις

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ὑπέβαλον τὰ σεβάσματα αὐτῶν:

— Τῇ 6ῃ τοῦ μ. ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Πολωνίας ἐντιμ. κ. Alfred Poninski ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, προσελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐν συνοδείᾳ τοῦ Προξένου καὶ τοῦ Ν. Συμβούλου τοῦ Γεν. Προξενείου κ. Παπαζιάν.

Τὴν Α. ἐντιμότητα ἀντεπεσκέφθη τὴν ἐπαύριον ἐν τῷ Γενικῷ Προξενείῳ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Διευθύνοντος τὴν Διερμηνείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Ἀλεξ. Μελίδου.

— Τῇ 10ῃ ὁ ἐνταῦθα Ἀγγλικανὸς Πρωθιερεὺς αἰδεσιμολογιώτατος κ. Αὐγουστῖνος Ὄκλεϋ.

—Τῇ 16η ὁ ἐξοχώτατος κ. Π. Σκέφερης, ἐλθὼν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Δ. Παππᾶ.

Τὴν Α. Ἐξοχότητα ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέφθη ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

— Τῇ 23η οἱ ἐντιμότατοι κύριοι Ἰωάννης Ἰγγλέσης καὶ Γεώργιος Βενετσιᾶνος.

— Τῇ 24η ὁ Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Γεώργιος Μπένσης καὶ ὁ ἐντιμ. κ. Γεώργιος Χριστοδούλου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνοδικαὶ συνεδριάσεις. Τῇ 14η Ἀπριλίου ἐπαναληφθεισῶν μετὰ τὰς διακοπὰς τοῦ Πάσχα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη τοῖς σεβ. ἁγίοις Συνοδικοῖς τὰ εἰκότα, τοῦ Α'. τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου ἀπαντήσαντος καὶ ἀντευχηθέντος καταλλήλως.

Πασχάλιοι χαιρετισμοί. Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἁγίου Πάσχα τηλεγραφικῶς εἴτε καὶ διὰ γραμμάτων ἀντηλλάγησαν συγχαρητήριοι προσρήσεις μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Μακαρ. Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου, Ἀντιοχείας κ. Ἀλεξάνδρου, Ἱεροσολύμων κ. Τιμοθέου, τοῦ Μακαρ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας κ. Διονυσίου, τοῦ σεβ. Τοποτηρητοῦ Κύπρου Μητροπολίτου Πάφου κ. Λεοντίου, τῶν σεβ. Ἀρχιεπισκόπων Σιναίου κ. Πορφυρίου καὶ Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρου καὶ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ.

— Συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἐλήφθησαν ὡσαύτως καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Μόσχας κ. Σεργίου καὶ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξάνδρου Βεδένσκη, εἰς ἃ ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι τηλεγραφικῶς ἀπαντήσεις.

— Πασχάλιοι χαιρετισμοὶ ἀντηλλάγησαν διὰ γραμμάτων μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς φίλης Ἐκκλησίας τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐν Ἑλβετίᾳ κ. Ἀδόλφου Κιοῦρι.

Ἱερὰ Μονὴ Πάτμου. Κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεως τῆς ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, ἐγκριθείσης τῆς χειροτονίας εἰς πρεσβύτερον μὲν τοῦ ἱεροδ. Ἱεροθέου Γαβαλᾶ, εἰς διακόνους δὲ τῶν μοναχῶν Παύλου Νικηταρᾶ καὶ Ἱερεμίου Βάστα, πάντων ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, παρεσχέθη τηλεγραφικῶς ἡ ἄδεια τῆς Ἐκκλησίας τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Λέρου καὶ Ἀστυπαλαίας ἵνα τελέσῃ τὰς ὡς ἄνω χειροτονίας.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἐξ Ἀθηνῶν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήξαντος μηνός, ἐγνώσθη ὁ θάνατος τῆς ἐκεῖ ἐγκατεστημένης πρεσβυτέρας ἀδελφῆς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ***Ἑλένης Χριστοδούλου,*** ἐπισυμβὰς τῇ 2 Ἰανουαρίου 1942.

Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ γεγονότι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπέβαλον συλλυπητήρια οἱ σεβ. Συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλή, ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή, ὁ ἱερὸς Κλῆρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, οἱ Ὀφφικιάλοι, τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τῶν Πατριαρχείων καὶ πλεῖστοι τῶν ἐγκρίτων ἐνταῦθα ὁμογενῶν. Ἐπίσης, προσελθὼν τῇ 25η τοῦ μ. συνελυπήθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Δημ. Παππᾶς.

Ἡ «Ὀρθοδοξία» εὐλαβῆ ὑποβάλλουσα συλλυπητήρια τῷ Σεπτῷ τῆς Ἐκκλησίας Προκαθημένῳ εὔχεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς ἀειμνήστου.